Dialanna agus Litreacha

Dialanna

- taifead pearsanta d'eachtraí
- in ord ama, le dátaí

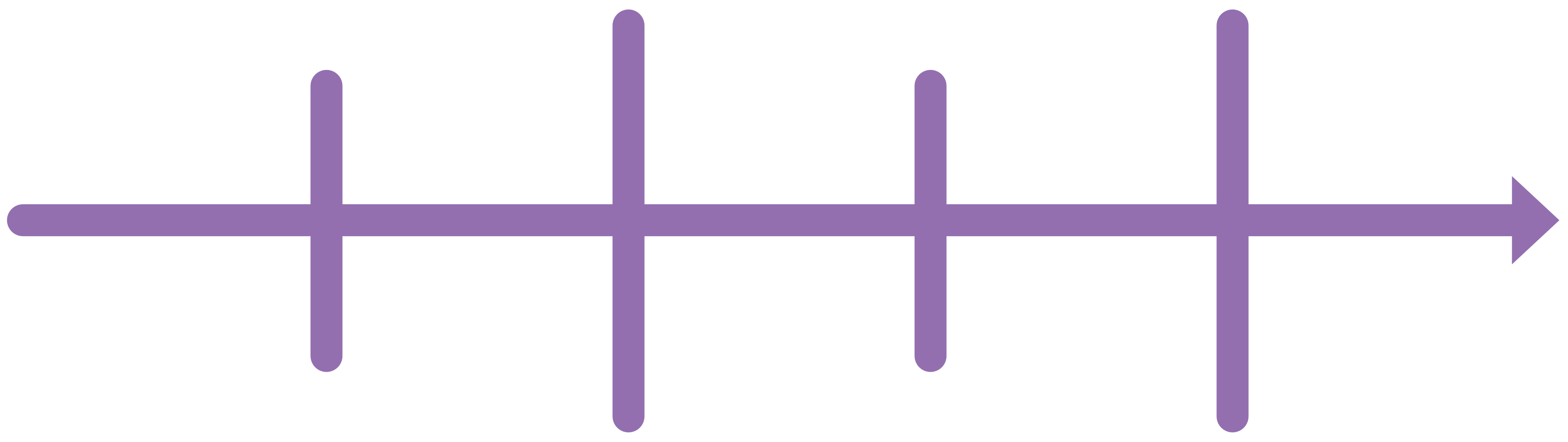

(in ord ama, de ghnáth)

Spriocghrúp

Tú féin agus/nó an mhuintir i do dhiaidh

- ton pearsanta
- ag scríobh don phléisiúr
- ag cur smaointe in iúl

- faisnéiseach agus soiléir
- bríomhar agus tarraingteach m.sh. léargas grinn

...ba & Aidhm

- le heachtraí a thaifeadadh;
- le heachtraí a phlé;
- le do chuid mothúchán agus smaointe féin a fhiosrú;
- le smaointe agus mothúcháin daoine eile a fhiosrú;
- le féidearthachtaí eile a shamhlú.

Gnásanna

Dé Luain 6ú Eanáir

Iontráil dialainne

Dé Máirt 7ú Eanáir

Iontráil dialainne

Dátaí in úsáid le himeacht ama a léiriú

Dé Máirt 7 Ean
9.00 r.n.

Tráthnóna

Fotheidil ama in úsáid uaireanta

a Teanga

- aimsir chaite le heachtraí a thaifeadadh;
- aimsir láithreach le smaointe agus mothúcháin a léiriú;
- an chéad phearsa;
- teanga bhríomhar m.sh. briathra, aidiachtaí agus dobhriathra cumhachtacha;
- ton comhráiteach (féach lch 16).

'Iontráil Dialain

Amlíne Eachtraí in ord ama (le

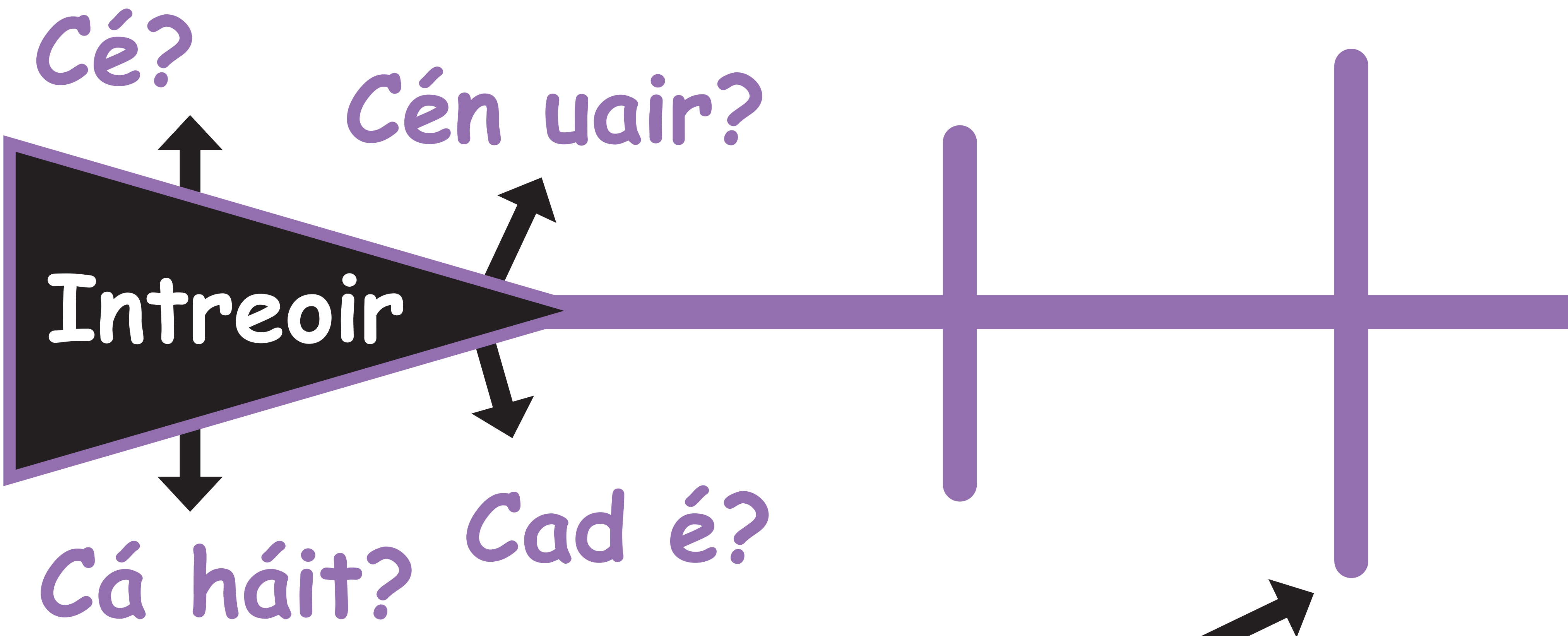

Úsáid creatlach le nótaí gairide a dhéanamh nó le cuimhne a mhúscailt sula dtosaíonn tú ag scríobh

m.sh.

Cairt féilire

Dé Luiain	
Dé Máirt	
Dé Céad.	

nne' a Phleanáil

e dátaí amanna)

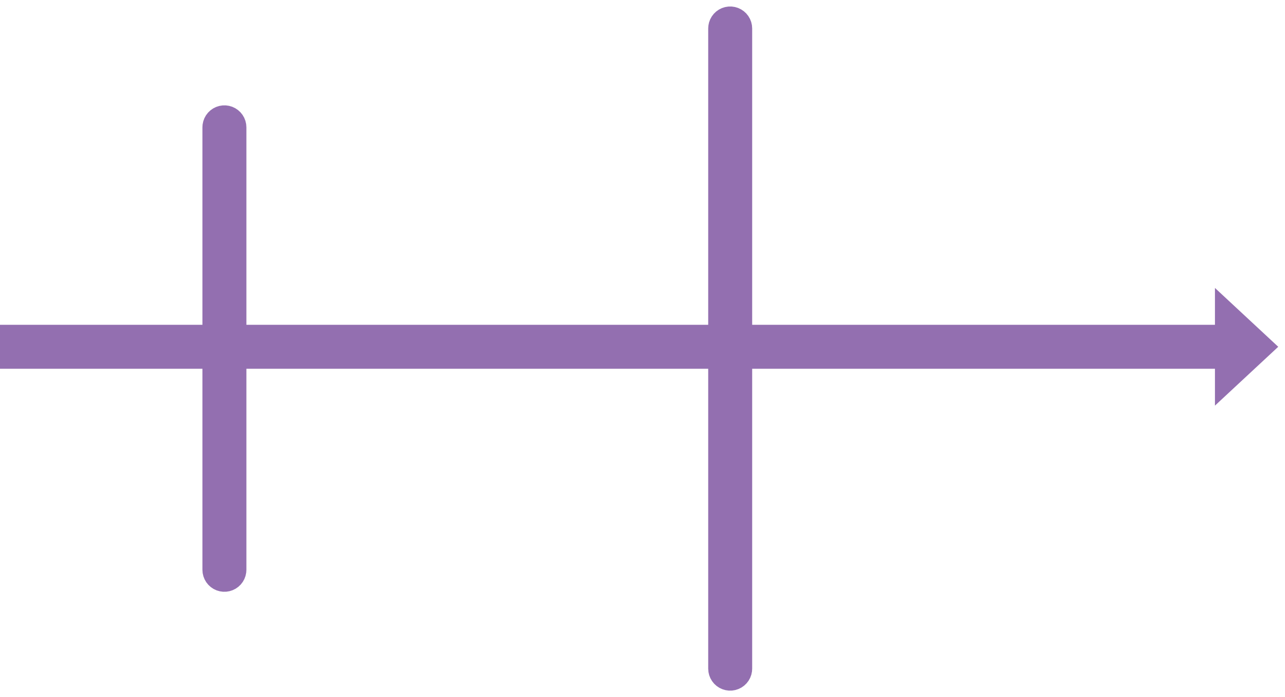

críoch shásúil

Damhán-léaráid

le haghaidh cur síos nach bhfuil in ord ama

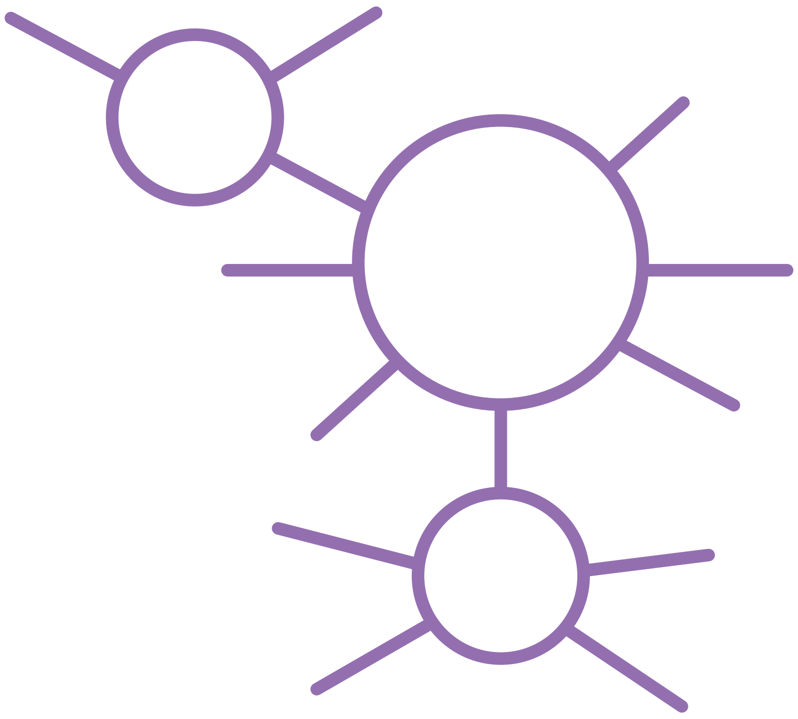

Ransú smaointe

↓

Cuir i gcatagóirí iad más gá.

Litreacha Pearsan

le coinneáil i dteagmháil

le buíochas a ghabháil

Aid

Cad chuige a

daoine lit

le cuireadh a thabhairt

Gearán

le tuairimí a léiriú

Do bharúil féin a chur ina luí ar dhaoine

ta agus Foirmiúla

le heolas a iarraidh

lhm
a scríobhann
treacha?

eachtraí a athinsint

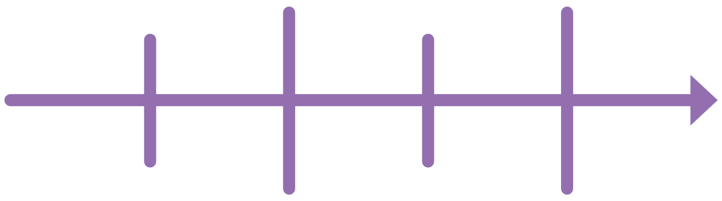

treoracha a thabhairt

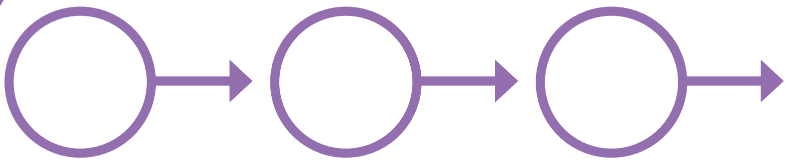

le heolas a thabhairt

cur síos a dhéanamh ar rud nó ar dhuine

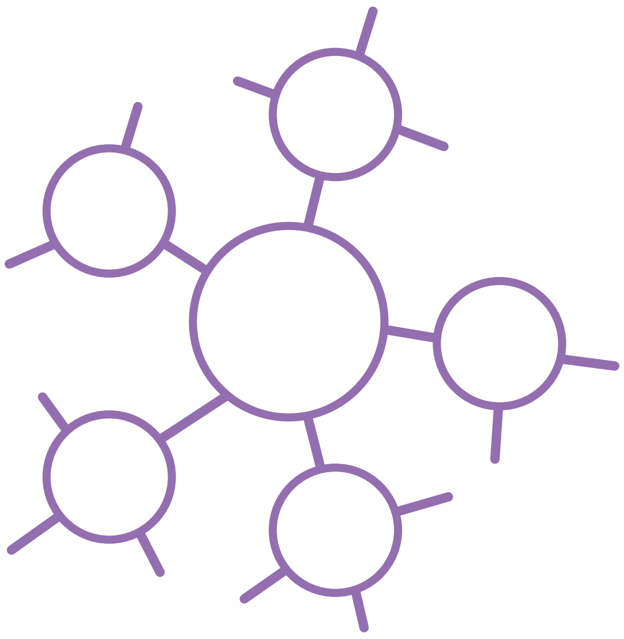

próiseas a mhíniú

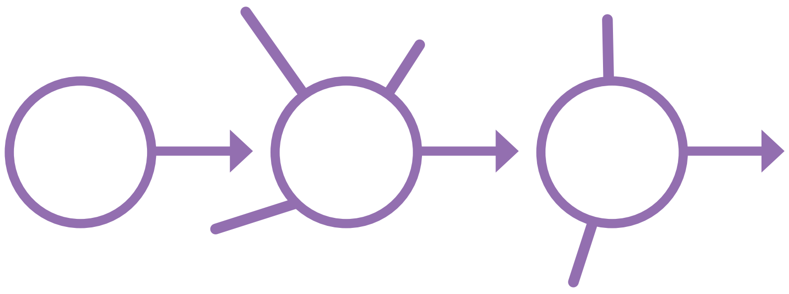

Spriocghrúpa

Spriocghrúpa - duine a bhfuil aithne mhaith agat air/uirthi *

Aidhm

- le teagmháil a dhéanamh;
- le cumarsáid a dhéanamh de réir mar is gá (féach lch 8/9);
- le siamsaíocht agus greann a dhéanamh m.sh. scéilíní, greann;
- lena léiriú go bhfuil tú ag smaoineamh ar an léitheoir m.sh. fiosrú faoi theaghlach, cuimhní cinn a roinnt.

* rachaidh aois agus réimse suime an léitheora i bhfeidhm ar an stíl

... agus Aidhm

Spriocghrúpa – duine nach bhfuil aithne agat air/uirthi de ghnáth

Aidhm

- le tú féin a chur in iúl;
- lena mhíniú cad chuige a bhfuil tú ag scríobh;
- le cumarsáid chuí a dhéanamh (féach lch 8/9);
- le cuspóir na litreach
  a chur in iúl
  .i. cad é ba mhaith leat go ndéanfadh an léitheoir.

Gnásanna Teanga a

Litir Phearsanta

A Mháire,
A Sheáin,
A Choilm,

Do sheoladh

Dáta an lae inniu

A ...., a chara,

An chéad pharagraf

Paragraif eile

Le grá, Slán go fóill, Beir bua, Do chara buan, Ádh mór!

Líne chríochnaithe

Síniú

agus Leagan Amach

Litir Fhoirmiúil

Páipéar ceannteidil
seoladh, uimhir teagmhála an scríbhneora

Más litir lámhscríofa atá ann, leag amach mar litir phearsanta í

Má tá tú ag obair ar phróiseálaí focal, leag amach mar litir ghnó í

Ainm agus seoladh an tseolaí

Dáta an lae inniu

A ....,

(a) Ainm an tseolaí má tá sé ar fáil
(b) Mura bhfuil sé ar fáil, A chara, A Dhuine Uasail, A Eagarthóir

An chéad pharagraf

Paragraif eile

Líne chríochnaithe

Síniú

Is mise, Is mise le meas, Le dea-mhéin

Tréithe

Litir Phearsanta

- an chéad phearsa (mé) ag scríobh chuig an dara pearsa (tú)
- daoine, áiteanna, rudaí áirithe ainmnithe (ainmfhocail dhílse)
- teanga bhríomhar m.sh. briathra aidiachtaí agus dobhriathra cumhachtacha
- cónaisc mar a bheadh sa chaint m.sh. agus ..., ach..., mar sin... nó... (is féidir iad siúd a úsáid ag tús abairtí i litreacha neamhfhoirmiúla mar atá sa chaint ach i lár abairtí i litreacha foirmiúla)
- ton comhráiteach (féach lch 16).

Teanga

Litir Fhoirmiúil

- teanga atá soiléir m.sh. focail choitianta, briathra, aidiachtaí agus dobhriathra ar leith
- cónaisc fhoirmiúla m.sh. Dá bhrí sin, áfach, chomh maith leis sin, ainneoin, bíodh is, cé go bhfuil
- ton foirmiúil.

Stíl Chomhráiteach

- ceisteanna agus uaillbhreasa
- áibhéil
- focail agus frásaí comhráiteacha: Cibé ar bith..., Dála an scéil..., Ar aon nós..., Sa deireadh thiar..., Ó!, an bhfuil a fhios agat?
- scéilíní beaga a bhfuil dul an chomhrá orthu (frásaí idir lúibíní).

Is mian le CCEA buíochas a ghabháil le Gráinne Uí Dhuifinn agus le hEmer Mhic an Fhailí ó Choláiste Feirste, Béal Feirste, as ábhar an leabhair seo a scríobh, a ullmhú agus a chur ar fáil.

COUNCIL FOR THE **CURRICULUM EXAMINATIONS** AND **ASSESSMENT** 29 Clarendon Road, Clarendon Dock, Belfast BT1 3BG
✆ +44 (0)28 9026 1200 +44 (0)28 9026 1234 +44 (0)28 9024 2063 info@ccea.org.uk www.ccea.org.uk

Rewarding Learning